

Týždeň od 16. do 22. mája

JEŽIŠOVO POSLANIE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ: *Luk 15,4–7; 15, 8–10; 15,11–32; 16,19–31; 18,35–43; 19:1–10*

ZÁKLADNÝ VERŠ

Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo zahynulo. (Luk 19,10)

Keby sme dostali za úlohu napísať „programové vyhlásenie“ pre Ježišovu službu, asi by ju nič nevystihlo lepšie, ako Ježišove vlastné slová: „Hľadať a spasiť, čo zahynulo.“ Iné preklady hovoria „Hľadať a zachrániť, čo sa stratilo.“ Čo zahynulo? Čo sa stratilo? Ľudstvo samotné sa odcudzilo Bohu, podrobila si ho smrť, je naplnené strachom, sklamaním a zúfalstvom. Keby pre nás nikto nič neurobil, všetko by bolo stratené.

Vďaka Ježišovi má každý z nás dôvod žiť nádejou.

„Odpadnutím sa človek odcudzil Bohu a zem bola odlúčená od neba. Ponad vzniknutú priepasť nebolo možné nijaké spojenie. Prostredníctvom Krista je však zem znova spojená s nebom. Kristus svojimi zásluhami premosť hriechom spôsobenú priepasť a slúžiaci anjeli môžu byť opäť v kontakte s človekom. Kristus spája padnutého, slabého a bezmocného človeka so Zdrojom nekonečnej moci.“ (SC 20; CK 14)

Celá Biblia – od Prvej Mojžišovej knihy až po Zjavenie – je príbehom Boha, ktorý hľadá stratené ľudstvo. Lukáš túto pravdu zaznamenáva pomocou troch Ježišových podobenstiev: o stratenej ovci (Luk 15,4–7), o stratenej minci (15,8–10) a o stratenom (márnotratnom) synovi (Luk 15,11–32).

STRATENÁ OVCA A STRATENÁ MINCA

Ak niekto z vás má sto oviec a jednu z nich stratí, či nenechá deväťdesiatdeväť na púšti a nevydá sa za stratenou, kým ju nenájde? A keď ju nájde, položí si ju s radosťou na plecía. Príde domov, zvolá priateľov a susedov a povie im: Radujte sa so mnou, lebo som našiel svoju stratenú ovcu. (Luk 15,4–6)

Prečítaj si Luk 15,1–7. Čo vypovedá toto podobenstvo podľa teba o Božej láske k nám?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Vo svete, ktorý sa nám oprávnené môže javiť ako lahostajný, nám toto podobenstvo ukazuje na úžasnú pravdu: Boh nás tak veľmi miluje, že prichádza za nami, aby nás priviedol k sebe. Často hovoríme o tom, ako ľudia hľadajú Boha. V skutočnosti je to presne naopak – Boh hľadá nás.

„Kto sa odovzdal Kristovi, ten mu je vzácnejší než celý svet. Spasiteľ bol ochotný vytrpieť smrteľné muky Golgoty aj keby šlo len o záchranu jediného človeka pre jeho kráľovstvo. Neopustí nikoho, za koho zomrel. Svojich nasledovníkov bude pevne držať, kým ho len oni svojvoľne neopustia.“ (DA 483; TV 337)

Prečítaj si podobenstvo o stratenej minci v Luk 15,8–10. Toto podobenstvo sa nachádza iba u Lukáša. Stratená minca mohla pre ženu z podobenstva znamenať oveľa viac, než obyčajná minca: (1) V Judske žilo veľa chudobných ľudí. Táto minca (drachma) mohla predstavovať viac ako dennú mzdu robotníka. Taký príjem ledva nasýtil jeho rodinu. (2) Pre mnoho žien predstavovalo desať drachiem veno, ktoré na znak toho, že sú vydaté, nosili v čelenke, ako príviesok na krku alebo v malej peňaženke – niečo ako dnešná obrúčka na prste.

V oboch prípadoch znamenala strata mince vážnu vec. Práve preto zronená žena zobrala metlu (dom mal pravdepodobne len podlahu z udupanej hliny), zapálila olejovú lampu a v malom, blikotajúcom svetle prehľadávala každý kút, kým mincu nenašla. Keď ju konečne našla, jej srdce bolo také naplnené radosťou, že utekala za svojimi susedkami a priateľkami a hovorila im o svojej radosť. Obe podobenstvá sa končia rovnako: „Radujte sa so mnou! Našiel som, našla som...“ (Luk 15,6.9) Boh nás hľadá, a keď nás nájde, teší sa nielen on, ale na radosť vyzýva aj všetkých ostatných. „Taká radosť je aj medzi Božími anjelmi nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie.“ (Luk 15,10)

„Hoci peniaz padol do prachu medzi smeti, stále zostáva striebrom. Majiteľ ho hľadá pre jeho veľkú hodnotu. Boh si vysoko cení každého človeka aj po páde do hriechu. Na peniazoch býval obraz panovníka i nápis. Podobne bol človek na začiatku stvorený na Boží obraz. Aj keď hriech tento obraz do značnej miery poškodil, predsa je v ňom ešte stále rozpoznateľný. Boh chce zachrániť každého človeka a úplne v ňom obnoviť svoj obraz spravodlivosti a svätosti.“ (COL 194; KP 149.150)

■ **Moderná veda a filozofia stále zdôrazňujú, že sme len výsledkom náhody v nehostinnom vesmíre, ktorému na našej existencii absolútne nezáleží. V čom sa poslanstvo dnešných dvoch podobenstiev diametrálne líši od tohto pohľadu?**

APLIKÁCIA

PODOBENSTVO O MÁRNOTRATNOM SYNOVI (1)

Vstúpil do seba a povedal si: Koľko nádenníkov môjho otca má chleba nazvyš, a ja tu hyniem od hladu. (Luk 15,17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Podobenstvo o márnotratnom synovi (Luk 15,11–32) sa považuje za najkrajší krátky príbeh o odpúšťajúcej podstate lásky. Vo svojom evanjeliu ho zaznamenáva iba Lukáš a pokojne by sme ho mohli nazvať aj podobenstvom o milujúcom otcovi a dvoch stratených synoch. Jeden syn dal pred otcovou láskou prednosť ľahčíkarskemu a neviazanému životu v ďalekej krajine. Ten druhý síce zostal doma, ale nepochopil, čo je podstatou otcovej lásky ani čo znamená byť bratom. Pre naše štúdium si podobenstvo rozdelíme na sedem častí: v štyroch budeme hovoriť o mladšom synovi, v dvoch o otcovi a v jednej časti o staršom bratovi.

1. „Daj mi.“ (Luk 15,12) Nevieme, čo syna viedlo k takémuto rozhodnutiu. Ale pravdepodobne to nebol výsledok náhleho, neočakávaného popudu. Hriech často prichádza po dlhom zvažovaní a preskupení priorit. Čo ak sa mladší syn zasníval do úžasných a príťažlivých ďalekých krajín. Nevieme, aký vzťah mal s otcom. Možno sa mu otec zdal príliš ochranný, jeho láskavé objatie príliš tesné. Možno si nerozumeli. Syn chcel zmenu. Jeho túžba po nezávislosti bola príčinou jeho vzbury.

2. „Prečo ja?“ (Luk 15,13–16) Syn si nechal vyplatiť celý svoj podiel na otcovom majetku a odišiel do „ďalekej krajiny“. Bolo to miesto ďaleko od otcovho domu. Láskavý a starostlivý pohľad, otcov ochranný múr i milostivé objatie v ďalekej krajine neboli. Dozvedáme sa, že syn žil „hýrivým životom“ (Luk 15,13). Grécke slovo pre „hýrivý“ (v gr. príslovka *asótós*) sa v Novej zmluve vyskytuje už len trikrát – vo forme podstatného mena: v Ef 5,18 sa prekladá ako „samopaš“ (pochabosť, neviazanosť) a je výsledkom opitosti, v Tít 1,6 sa prekladá ako „neusporiadaný život“ (roztopaš) a v 1Pet 4,3.4 sa prekladá ako „neviazanosť“ (výstrednosť), ktorá zahŕňa náruživosť, opijanie sa, bujaré hodovanie a nehanebnú modloslužbu (všetko, čo sa protiví nielen Bohu, ale aj vnímaniu spoločnosti). Takéto „užívanie si“ pripravilo mladšieho syna o všetok majetok aj spoločenské postavenie. Zostal sám, bez peňazí a bez jedla. Hladný a bez domova si napokon našiel prácu ako pastier sviň. Pre Žida to znamenal pád na úplné dno.

3. „Prijmi ma.“ (Luk 15,17–19) Aj keď márnotratný, hýriaci, stratený, no stále bol synom. A stále mal možnosť zmeniť svoju cestu. „Vstúpil do seba“ a spomenul si na domov, na otca a jeho lásku. Vrátil sa domov s pripraveným vyznaním viny, aby otca prosil, „Prijmi ma“ – vo význame: urob so mnou, čo chceš, budem ti slúžiť, chcem byť tu, lebo si spravodlivý. Najlepším domovom je Otcovo srdce.

APLIKÁCIA ■ Svet a jeho hodnoty sa nám môžu javiť veľmi lákavé. Keď uvažuješ o tom, ako vyzerá svet okolo teba, o ktorých veciach si hovoríš: „Toto nie je najhoršie... Tamto sa mi celkom pozdáva“? Kedy ti takéto myšlienky napadnú najčastejšie?

PODOBENSTVO O MÁRNOTRATNOM SYNOVI (2)

Hovorím vám: Tak aj v nebi bude väčšia radosť nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú. (Luk 15,7)

4. Návrat domov (Luk 15,17–20) bol pre syna cestou pokáania. Táto cesta sa začala tým, že „vstúpil do seba“. Uvedomil si, kde je a čo sa s ním stalo a porovnal to s tým, ako bolo u otca. To ho viedlo k činu: „vstal“ a „šiel k svojmu otcovi“ (Luk 15,20). Márnotratný syn sa domov vrátil s pripravenými slovami, ktoré veľmi dobre vystihujú, čo je pokáanie.

(a) Uznanie toho, že otec je „môj otec“ (15,18). Márnotratný syn teraz musí dôverovať otcovi a spoliehať sa na jeho lásku a odpustenie. Podobne aj my sa potrebujeme naučiť dôverovať nebeskému Otcovi a vierou prijať, že je láskavý a odpúšťajúci.

(b) Vyznanie – to, čo syn urobil, nebol len osobný omyl či zlyhanie, ale hriech voči Bohu a vlastnému otcovi.

(c) Pokáanie – „Nie som hoden.“ (Luk 15,19) Rozpoznanie vlastnej hriešnosti a nehodnosti v protiklade k Božej svätosti je podstatou skutočného pokáania.

(d) Prosba – „Prijmi ma.“ (Luk 15,19) Podriadenie sa Božej vôli – nech je akákoľvek – je cieľom pokáania. Syn sa vrátil domov.

5. Čakajúci otec (Luk 15,20.21). Čakanie a bdenie, zármutok a nádej sa v otcovom srdci začali vo chvíli, keď sa jeho syn rozhodol odísť z domu. Jeho čakanie sa skončilo vtedy, keď bol syn „ešte ďaleko“. Čo urobil otec? „Zľutoval sa nad ním, pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho.“ (Luk 15,20) Žiadny iný obraz nevystihne Boží charakter lepšie ako obraz čakajúceho otca.

6. Radujúca sa rodina (Luk 15,22–25). Otec svojho syna objal, dal mu tie najlepšie šaty, prsteň na ruku a obuv na nohy. Celý dom oslavoval. Ak by sme synov odchod od otca opísali ako smrť, tak jeho návrat bol vzkriesením, obrovským dôvodom na radosť! A hoci bol syn márnotratný, bol stále synom. Jeho pokáanie a návrat vyvolali v nebesiach obrovskú radosť (Luk 15,7).

7. Starší syn (Luk 15,25–32). Mladší syn sa stal strateným, keď sa rozhodol odísť z otcovho domu. Starší syn bol stratený, hoci bol stále doma. Nevieme, či túžil aj on odísť do ďalekej krajiny alebo len nevedel odpustiť. Vieme však, že jeho srdce bolo naplnené neláskou, hnevom, sťažnosťami a samospravodlivosťou. V navrátilcovi nevidí svojho brata. Keď o ňom hovorí s otcom, nazýva ho „tento tvoj syn“ a pripomína jeho viny, chyby a nemravný život. Má presne taký istý postoj ako farizeji, ktorí Ježišovi vyčítali, že „prijíma hriešnikov a jedáva s nimi“ (Luk 15,2). Otcove posledné slová v tomto podobenstve ukazujú na skutočný Boží postoj ku každému hriešnikovi, ktorí sa túži vrátiť: „Teraz sa patrí veseliť a radovať, lebo tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa.“ (Luk 15,32)

- **V čom mal starší brat pravdu? Ako ti toto podobenstvo ukazuje, že evanjelium nie je o tom, čo sa nám zdá správne, ale čo za správne považuje Boh?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

STRATENÁ ŠANCA

Abrahám odpovedal: Syn môj, rozpomeň sa, že ty si za svojho života dostával všetko dobré a Lazár zasa zlé. Teraz on sa tu teší a ty sa trápiš. A okrem toho je medzi nami a vami veľká priepať, takže nik – čo ako by chcel – nemôže prejsť odtiaľto k vám ani odtiaľ prekročiť k nám. ... Majú Mojžiša a prorokov, nech ich poslúchajú. ... Ak neposlúchajú Mojžiša a prorokov, nedajú sa presvedčiť, ani keby niekto vstal z mŕtvych. (Luk 16,25.29.31)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Hoci Ježiš „prišiel hľadať a spasieť, čo zahynulo,“ nikdy nikoho nenútil prijať záchranu, ktorú ponúkal. Spasenie je zadarmo a je dostupné všetkým. Aby pre nás malo význam a zmysel, každý z nás ho potrebuje prijať vierou. Takéto prijatie nás vedie k životu, ktorý je v súlade s Božou vôľou. Miesto a čas na takéto rozhodnutie sú vždy rovnaké: tu a teraz.

Prečítaj si Luk 16,19–31. V čom ťa toto podobenstvo najviac oslovuje?

Toto podobenstvo nás o spasení učí dve základné pravdy: dôležitosť „dneška“ a nemožnosť zmeniť čokoľvek po našej smrti.

Dnes je deň spasenia. Podobenstvo nehovorí nič o tom, že by bolo niečo nevyhnutne zlé na tom, keď je človek bohatý, alebo na chudobe niečo osudovo dobré. Podobenstvo nás vyzýva, aby nikto z nás nepremeškal ponuku byť spasený a možnosť žiť životom zachráneného človeka. Bohatý alebo chudobný, vzdelaný alebo nevzdelaný, mocný alebo bezmocný – všetci sa musíme rozhodnúť „dnes“. Každý z nás je súdený podľa toho, aký postoj máme k Ježišovi a jeho ponuke záchranu. „Hľa, teraz je príhodný čas, hľa, teraz je deň spásy!“ (2Kor 6,2)

Podobenstvo nás tiež učí, že nebeská odmena nijako nesúvisí s našim materiálnym bohatstvom. Bohatý muž sa obliekal „do purpuru a kmentu a deň čo deň skvostne hodoval“ (Luk 16,19), ale unikla mu podstata života: Boh. Kto si totiž nevšimne bližneho, ten určite nedal vo svojom živote miesto Bohu. Hriech bohatého muža nespočíval v jeho bohatstve. Zhrešil, lebo si neuvedomil, že Božia rodina je oveľa väčšia a širšia, než si bol ochotný pripustiť.

Po smrti neexistuje druhá šanca. Druhá dôležitá pravda, ktorú Ježiš prináša v podobenstve, je, že po smrti neexistuje „druhá šanca“ na spasenie. „Každý človek umiera len raz a potom bude súd.“ (Žid 9,27) Tu na tomto svete sme dostali dosť dôkazov a boli sme postavení pred dostatok príležitostí, aby sme urobili vedomé rozhodnutie, či chceme stáť na strane dobra alebo zla. Náuky, ktoré hovoria o tom, že po smrti môžeme čokoľvek zmeniť na našom osude, sú od základu falošné.

APLIKÁCIA

■ **Radi hovorme o tom, čo všetko pre nás Boh urobil a robí, aby nás zachránil. Premýšľaj a vyjadri vďačnosť za ľudí, ktorí urobili niečo pekné, dobré alebo dôležité pre teba. Tí, ktorí sú v núdzi, majú svoju tvár, svoje konkrétne meno (Lazár). V čom si (môžeš byť) pomocou pre druhých ľudí ty?**

BOL SOM SLEPÝ, A TERAZ VIDÍM

Všetci, ktorí to videli, reptali: K hriešnemu človeku si vošiel oddýchnuť. Ale Zachej povedal Pánovi: Pane, polovicu svojho majetku dávam chudobným a ak som niekoho v niečom oklamal, vrátim to štvornásobne. Ježiš mu odpovedal: Dnes prišla spása do tohto domu, veď aj on je Abrahámovým synom. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo zahynulo. (Luk 19,7–10)

Ježišovo „programové vyhlásenie“, že prišiel „hľadať a spasiť, čo zahynulo“ je potvrdením jeho celkového záujmu o človeka. Prišiel, aby ľudí uzdravil – telesne, duševne, duchovne aj spoločensky. Pozrime sa v Lukášovom evanjeliu na dva príklady toho, ako Ježiš uzdravil dvoch zlomených ľudí. Jeden bol slepý telesne, druhý duchovne. Oboja boli vydedencami – jeden bol žobrák, druhý vyberač daní. Oboja sa uchádzali o Kristovu záchranu. A oboch sa dotkla Kristova uzdravujúca moc.

Prečítaj si Luk 18,35–43. Čo je pre teba osobne v tomto príbehu najdôležitejšie? Ako je tu vykreslená naša závislosť od Boha? Kedy si vo svojom živote naposledy kričal: „Zmiluj sa nado mnou!“?

Marek vo svojom evanjeliu dáva tomu človeku meno Bartimej (Mar 10,46). Žobral nedaľeoko Jericha. So svojím telesným postihnutím, v absolútnej chudobe a na okraji spoločnosti sa zrazu ocitol v tesnej blízkosti nebeského zázraku: „Povedali mu, že prichádza Ježiš Nazaretský.“ (Luk 18,37) Naplnila ho nádej a v obrovskej viere začal kričať: „Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ (Luk 18,38.39) Viera nepotrebuje oči a uši, ani nohy a ruky, ale srdce, ktoré túži po Stvoriteľovi.

Prečítaj si Luk 19,1–10. Pozri sa na celú udalosť očami Zacheja a potom očami ostatných ľudí. V čom sa tieto pohľady môžu líšiť? Ako podľa teba vnímal celú udalosť Ježiš?

Ježišovo stretnutie so Zachejom zaznamenáva iba Lukáš. Kristovo poslanie hľadať a spasiť, čo zahynulo, sa nádherne naplnilo aj v živote Zacheja, hlavného vyberača daní a poplatkov v Jerichu. Z pohľadu farizejov to bol zároveň veľký hriešnik. Práve jeho však Ježiš zachránil. Celý príbeh je zaujímavý a môže na našich tvárach vyvolať oprávnený úsmev. Postavou nízky šéf daňového úradu sa štvára na figovník, aby mohol vidieť Ježiša. Ježiš, Spasiteľ sveta, sa zastavuje pod figovníkom, volá Zacheja dolu a sám seba pozýva do jeho domu. Keď si Zachej uvedomí svoju hriešnosť, rozhodne sa napraviť krivdy, ktorých sa dopustil. Vtedy Ježiš vysloví oslobodzujúce slová: „Dnes prišla spása do tohto domu, veď aj on je Abrahámovým synom.“ (Luk 19,9)

- **Vidieť chyby a nedostatky na druhých ľuďoch je ľahké. Často sme však slepí k vlastným hriechom. Ktoré udalosti, vzťahy a činy v tvojom živote potrebujú nápravu? Nezáleží na tom, či sa udiali tento týždeň alebo dávnejšie – ak ťa ťažia, prines ich pred Ježiša, vyznaj svoj problém, a spása príde aj k tebe.**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Stratenou ovcou predstavil Kristus nielen zblúditého človeka, ale aj celú našu planétu, ktorá sa odvrátila od Boha a je zasiahnutá hriechom.“ (COL 190; KP 146)
 „Kto vystihne skutočnú hodnotu človeka? Ak to chcete vedieť, choďte do Getsemanskej záhrady a prežívajte s Ježišom hodiny úzkosti, keď *vystúpil na neho pot ako kvapky krvi, ktoré stekali na zem* (Luk 22,44). Pozrite sa na Spasiteľa na kríži a počujte jeho zúfálny výkrik: *Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?* (Mar 15,34) Hľadme na skravenú hlavu, prebodnutý bok a prebodnuté nohy. Uvedomme si, že Kristovi šlo o všetko. Pre našu záchranu bolo ohrozené celé nebo. Keď si pod krížom pripomenieme, že Kristus by bol obeťoval svoj život aj pre záchranu jediného hriešnika, len vtedy môžeme poznať hodnotu človeka.“ (COL 196; KP 151.152)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Hoci takmer všetky náboženstvá ukazujú človeka ako toho, kto hľadá Boha, judaizmus a kresťanstvo predstavujú Boha ako toho, kto hľadá človeka: Adam, kde si? (1Moj 3,9) Kain, kde je tvoj brat Ábel? (1Moj 4,9) Eliáš, čo tu robíš? (1Král' 19,9) Zachej, pod' dolu. (Luk 19,5) Aká bola vaša osobná skúsenosť? Hľadali ste Boha, alebo Boh našiel vás? Podelte sa o to vo vašej triede.
2. Vráťte sa k aplikačnej otázke na utorok. V čom spočíval najväčší omyl staršieho syna? Akými slovami by ste charakterizovali jeho postoj k mladšiemu bratovi? Prečo je nám prirodzené pozerat' sa na ľudí podobne? Premýšľajte spolu o podobenstve zaznamenanom v Mat 20,1–16.
3. V podobenstve o boháčovi a Lazárovi Ježiš hovorí, že ľudí, ktorí neveria tomu, čo je zaznamenané v Písme, by nepresvedčilo ani to, keby niekto vstal z mŕtvych. V čom je toto podobenstvo určitou predpoveďou situácie po Ježišovom vzkriesení? Čo dokáže presvedčiť teba, aby si zmenil svoj pohľad na rôzne veci?
4. Jedným z najpôsobivejších aspektov Ježišovej zachraňujúcej služby je spôsob, akým pristupoval k ľuďom. Pomáhal všetkým, bez ohľadu na ich spoločenské postavenie – žobrajúci nevidomý, Zachej, Nikodém, samaritánska žena. Kríž veľmi jasne ukazuje na rovnosť všetkých ľudí – každý má v Božích očiach rovnakú cenu. Ako by mala táto pravda zmeniť náš postoj k druhým ľuďom? Prečo je ponížovanie druhých a opovrhovanie tými, ktorí majú iný názor, inú náboženskú príslušnosť, inú farbu pleti alebo hovoria iným jazykom, v príkrom rozpore s poslanstvom kríža?
5. Porovnajme podobenstvá o márnotratnom synovi a o boháčovi a Lazárovi. Ako sa vzájomne dopĺňajú a vyvažujú?